

EL GUST PER LA LECTURA 2024-2025

L'AMY I LA BIBLIOTECA SECRETA

TEMA: LECTURA I BIBLIOTECA

EDUCACIÓ PRIMÀRIA: CICLE SUPERIOR
GUIA DIDÀCTICA

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Educació
i Formació Professional**

BESCAT
BIBLIOTECES ESCOLARS
DE CATALUNYA

El Gust per la Lectura 2024-2025

Cicle superior d'educació primària

Amy i la biblioteca secreta

Autor: Alan Gratz

Tema: lectura i biblioteca

Guia didàctica: TÀNDEM LIJ Cooperativa

Guillem Fargas Llavina

Marc Alabart Barba

Departament d'Educació i Formació Professional

Subdirecció General de Llengües

Servei de Suports i Recursos Lingüístics

Setembre de 2024

Atès el caràcter docent d'aquesta publicació, per a la citació de fragments de textos d'altri i la reproducció de fotografies procedents d'obres publicades (de les quals se cita adequadament la font i el nom de l'autor) ens acollim al dret de citació reconegut a l'article 32.1 del text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i a l'article 10.2 del Conveni de Berna per a la protecció de les obres literàries i artístiques, de 9 de setembre de 1886; i, per tant, aquest treball està exempt de la necessitat d'autorització i abonament dels drets d'autor.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No Comercial-Compartir Igual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar a: [Creative Commons — Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional — CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	5
EL LLIBRE	6
L'autor	6
L'argument	7
Premis i reconeixements.....	7
Crítiques literàries.....	7
Alguns aspectes rellevants de l'obra.....	8
El tema: el dret a llegir	8
La protagonista	8
Els personatges	8
Els escenaris de l'obra.....	9
Relat en primera persona	9
Els capítols.....	9
Humor	9
Estil.....	10
Referències a d'altres obres (intertextualitat).....	10
LA CENSURA DE LLIBRES ALS ESTATS UNITS	10
PROPOSTA DIDÀCTICA PER LLEGIR I ACOMPANYAR LA LECTURA	12
ABANS DE LA LECTURA	15
Preguntes	15
Activitats	15
DURANT LA LECTURA.....	18
INTRODUCCIÓ	18
Preguntes	18
Activitats	19
BLOC I.....	22
Preguntes	22
Activitats	23
BLOC II.....	26
Preguntes	26
Activitats	28
BLOC III.....	32
Preguntes	32

Activitats	34
DESPRÉS DE LA LECTURA	36
Preguntes	36
Activitats	37
TAULA DE CONTINGUTS.....	40
BIBLIOGRAFIA.....	42

INTRODUCCIÓ

Aquesta és la guia de lectura del llibre titulat *L’Amy i la biblioteca secreta*. És la novel·la que hem proposat per compartir amb els nens i nenes de cycle superior. La tria s’inscriu en el conjunt de dossiers de lectura dedicats al tema literari de les biblioteques.

S’ha acabat escollint l’obra d’Alan Gratz no només per la visibilitat que ofereix de les biblioteques, sinó, sobretot, per la seva gran qualitat literària. La construcció dels personatges —especialment la protagonista— i el to àgil, humorístic i poc condescendent del llibre en són aspectes clau. També la bona elaboració del relat i la capacitat de mantenir un ritme narratiu que atrapa ajuden a crear una proposta molt completa. Finalment, el llibre ens posa sobre la taula una derivada sobre les biblioteques cada vegada més estesa als Estats Units i altres indrets del món i que, desgraciadament, comença a arribar a casa nostra: la censura de llibres a les biblioteques escolars. Aquests motius, entre d’altres que anirem desgranant al llarg de la guia, són els que ens han portat a decantar-nos per aquesta opció.

Així doncs, la guia està pensada per acompanyar la lectura a l’aula d’aquesta novel·la i ser un suport per al professorat que tingui la voluntat de treballar a classe un llibre d’aquestes característiques. És important aclarir que aquest és el dossier pensat per al mestre. Al mateix temps, n’hem elaborat un de complementari que es pot fer arribar als alumnes. En el quadern per a l’alumnat hi ha els materials necessaris per dur a la pràctica les activitats que s’exposen en aquesta guia. Com que és un material de suport, us convidem a utilitzar-lo com cregueu més convenient i, sobretot, a adaptar-lo a les necessitats i característiques de la vostra escola i grup d’alumnes en concret.

El dossier està dividit en diversos apartats. En primer lloc, trobareu unes consideracions generals sobre l’obra, el seu autor i una breu mirada sobre la censura de llibres a les biblioteques escolars dels Estats Units. En aquest inici també podeu trobar una taula que serveix per tenir una visió general de com hem organitzat la lectura del llibre, especialment pel que fa a les activitats.

A continuació, la guia segueix un ordre cronològic que hem dividit en tres grans blocs: **ABANS DE LA LECTURA, DURANT LA LECTURA i DESPRÉS DE LA LECTURA**. A cada un d’aquests blocs hi ha recollides les diferents preguntes i consideracions que es poden anar fent als infants per tal d’establir un diàleg que enriqueixi la seva experiència lectora. Al mateix temps, s’acompanya de les propostes d’activitats diverses que es poden realitzar a cada fase de la lectura per poder aprofundir més i alhora aprofitar les oportunitats d’aprenentatge que aquesta ens ofereix.

Amb les preguntes que s’exposen es busca millorar la comprensió del que s’està llegint i també connectar-ho amb l’experiència personal de cada nen o nena. A la vegada, la intenció és reflexionar sobre els temes que apareixen al llibre i anar endinsant-nos en els possibles aprenentatges literaris que es poden extreure durant la lectura.

Les activitats responen a objectius diversos: des de ser una eina per profunditzar en diversos conceptes del llibre com també recursos per poder anar més enllà del que és la història en si o els aspectes literaris que hi apareixen.

En definitiva, tant les preguntes suggerides com les propostes d'activitats són fils que podem estirar per, principalment, ampliar el gaudi de l'alumnat durant la lectura d'aquesta obra.

EL LLIBRE

El títol original d'aquesta novel·la, que va publicar l'any 2017 l'editorial nord-americana Starscape, és ***Ban This Book***. A Catalunya va arribar el maig de 2021 de la mà de l'editorial Takatuka. En aquest cas, però, la traducció del títol va ser ***L'Amy i la biblioteca secreta***. Respecte a la traducció, és important apuntar que l'encarregada de fer-la va ser Roser Rimbau.

El llibre té 226 pàgines i està dividit en 49 capítols. Així doncs, la segmentació del text és força breu, ja que cada capítol està format de mitjana per quatre pàgines. En aquesta guia hem optat per combinar alguns capítols per tal que la lectura sigui una mica més dinàmica. Amb tot, podeu canviar aquesta proposta per adaptar-la com ho considereu més convenient.

L'autor

[Alan Gratz](#) (Tennessee, 1972) és un escriptor estatunidenc, conegut al seu país per best-sellers com ara *Refugee* (traduït al castellà per Santillana) o *Ground Zero*. En total, ha publicat més de setanta novel·les.

Gratz va estudiar a la Universitat de Tennessee, on es va llicenciar i especialitzar en escriptura creativa. Des de llavors, ha guanyat in comptables premis pels seus llibres. Actualment es dedica del tot a l'escriptura, malgrat que també viatja arreu del món per parlar sobre els seus llibres.

En una entrevista per a [Read to Them](#), Alan Gratz explica que de petit no era un gran lector i que li costava acabar alguns llibres. Per això, un dels seus objectius és escriure llibres que haurien pogut atraure aquell nen que sovint es deixava endur per altres estímuls, com ara els videojocs. Sabent això, no sorprèn pas que entre les característiques principals de la novel·la *L'Amy i la biblioteca secreta* hi hagi un molt bon ritme i una gran capacitat d'atraure el lector.

Gratz també confessa que, fins a la secundària, ell també tenia problemes per parlar davant de les injustícies, tal com li passa a l'Amy. El principal objectiu de l'autor amb aquesta novel·la és que el lector gaudeixi, però també que prengui consciència de la importància d'alçar la veu davant fets tan preocupants com la prohibició de llibres en una escola.

L'argument

L'Amy és una nena acostumada a no dir el que pensa i a fer allò que li demanen els altres. Com que a casa li costa trobar un lloc tranquil per poder fer el que més li agrada, que és llegir, passa les tardes al seu refugi, la biblioteca de l'escola de primària de Shelbourne. Un dia, però, quan vol agafar el seu llibre preferit —*Pippi Calcesllargues*, d'Astrid Lindgren— es troba amb una gran sorpresa. La bibliotecària l'ha hagut de retirar dels prestatges perquè unes quantes famílies de l'escola han considerat que era inapropiat per als nens i nenes. Així doncs, el llibre favorit de l'Amy ha sigut prohibit. Aquest fet indigna tant, a la nostra protagonista, que juntament amb els seus companys decideix passar a l'acció. Amb valentia, una bona dosi d'enginy i la possibilitat de ser expulsats, hauran de buscar la manera d'aconseguir que els llibres prohibits puguin continuar circulant per l'escola i restin a l'abast dels lectors.

- Què és inadequat? I això què vol dir?

- Vol dir que no te'l puc deixar en préstec. Ni a tu ni a ningú més... Vol dir, Amy, que el teu llibre favorit ha estat prohibit.

Premis i reconeixements

Cal destacar que l'obra ha guanyat diversos premis, entre els quals el White Nile Award (2019-2020) i el Connecticut Nutmeg Award (2020).

L'obra va tenir una molt bona acollida a casa nostra pel que fa a la crítica —puntuada amb quatre estrelles a la revista *Faristol*— i entre el públic infantil —guanyadora del Premi Atrapallibres, en què milers d'infants fan de jurat popular.

Crítiques literàries

“Retireu aquest títol de biblioteques i llibreries. No el deixeu en mans dels infants. No permeteu que coneguin l'Amy, una nena de nou anys que revoluciona l'escola primària de Shelbourne quan descobreix que el consell escolar ha retirat el seu llibre favorit de la biblioteca perquè el considera inadequat. No deixeu que descobreixin el valor i l'enginy que demostren ella i els seus amics per fer que els llibres que prohibeixen segueixin circulant. Si ho feu, sapigüeu que potser —o potser no!— es posen al costat d'aquests petits delinqüents que lluiten contra el que creuen injust i, sobretot, correu el perill que s'ho passin bé llegint.” *Faristol*

“Este libro es tan necesario como valiente, y también real. La censura de libros para niños y adolescentes todavía está vigente en la actualidad y es una práctica que coarta la libertad y limita el conocimiento y la capacidad crítica. A veces se pone como excusa el comportamiento no políticamente correcto, pero también las referencias a temas como la muerte, la existencia de dios o la educación sexual.” Àngels Amorós, *Culturamas*

“Una defensa ferma del dret a la lectura.” *Kirkus Reviews*

“Gratz ens presenta un llibre per als amants dels llibres que diu molt sobre el gran poder que tenen els nens i les nenes per aconseguir canviar les coses des de baix.” *Publishers Weekly*

“Els lectors, els bibliotecaris i els llibres que han estat censurats tenen una nova heroïna. Aixequen vos i aplaudiu, amants dels llibres. Va per vosaltres.” Kathi Appelt, *The Underneath*

Alguns aspectes rellevants de l'obra

El tema: el dret a llegir

De llibres infantils que parlen sobre els llibres i la lectura n'hi ha diversos. Aquesta proposta, però, té l'habilitat de parlar-ne utilitzant un altre enfocament: el dret a llegir. És cert que des del personatge de l'Amy i del que li passa podem observar com és de necessari per a ella el fet de llegir i podem anar descobrint què hi està relacionat. Hi trobem vocabulari sobre llibres, un homenatge a les bibliotecàries i els bibliotecaris (a qui va dedicat el llibre) i un gran reconeixement a les biblioteques en general. I, més enllà d'això, encara hi afegeix un tema que envolta tota la història: la censura a les biblioteques escolars. I no tan sols es limita a plantejar-nos si això és defensable o no, sinó que ens obre portes a reflexions més profundes i que, segurament, tenen més matisos. Cal dir que, malgrat que la temàtica és un aspecte molt potent del llibre, no amaga ni interfereix en altres aspectes literaris que segueixen sent de qualitat.

La protagonista

Sembla estrany, però encara s'ha de remarcar com un element diferencial el fet que la protagonista sigui una nena. Una nena que, a més a més, és negra. Últimament, sembla que la tendència està canviant una mica en aquest sentit, malgrat que encara costa trobar referents diversos en els llibres del nostre país. En aquest cas, la manera de ser i fer de l'Amy i la seva vivència poden interpel·lar qualsevol.

Els personatges

L'autor presenta una sèrie de personatges que, per diverses raons, poden ser interessants a ulls del lector. Per començar, l'Amy i la resta d'infants poden connectar amb qui llegeix el llibre, ja que l'obra aconsegueix reflectir la manera de mirar i sentir dels nens i nenes que hi apareixen.

De la mateixa manera, malgrat que els adults hi apareixen fins i tot com a antagonistes, no són personatges plans i totalment dolents. Es mostren diferents adults (la senyora Spencer o la senyoreta

Jones, per exemple) amb les seves complexitats, cosa que enriqueix la lectura i fa més complexa la posició del lector respecte als personatges en qüestió.

Els escenaris de l'obra

El relat succeeix en un ambient que, tot i que és diferent, pot ser reconegut pel lector. La biblioteca escolar, l'escola o fins i tot l'ambient familiar poden propiciar connexions a realitats properes que el facin endinsar-se més dins la història. Per altra banda, també es poden descobrir elements propis de les escoles o les biblioteques escolars que potser es desconeixien. Per exemple, l'existència del consell escolar.

Relat en primera persona

Aquest ítem està molt relacionat amb l'anterior. El fet que la novel·la estigui escrita en primera persona ens permet descobrir molt millor allò que pensa i sent l'Amy. Ens ajuda a veure les seves forteses i a la vegada les seves debilitats. També aporta una vivència més intensa de la lectura i del que hi passa, ja que qui ens ho explica hi està directament implicat. El joc que l'autor fa entre el que pensa la protagonista i el que acaba dient és molt interessant. A més, des d'aquesta perspectiva, som espectadors molt més propers de l'evolució que va fent el personatge. Finalment, la decisió de la veu narrativa és clau a l'hora de crear un text àgil, directe, efectiu i sense complicacions innecessàries.

Els capítols

És un dels recursos amb els quals treballa Alan Gratz en aquesta novel·la per fer-la captivadora a ulls del lector. El fet de construir una segmentació tan curta i sovintejada fa que, sobretot durant una lectura autònoma, es guanyi agilitat i sensació d'estar avançant. A banda que també permet cert descans. Al mateix temps, el ritme és alt —en poques pàgines passen moltes coses— i això convida al dinamisme i a la lectura constant. Finalment, una de les claus també són els finals d'aquests capítols. L'autor reserva sempre una frase final per tancar cada capítol que es caracteritza principalment per la seva contundència o per aconseguir generar expectatives del que vindrà. Tot es conjuga per despertar la curiositat i les ganes de seguir llegint.

Humor

Un altre element característic que és transversal al llarg de tot el relat és el to humorístic amb el qual Alan Gratz planteja la història. Això ho apreciem en dos vessants. Per una banda, els personatges que apareixen tenen aquest punt curiós i divertit (per exemple, la senyora Banazewski, directora de l'escola, o la Rebecca, la millor amiga de l'Amy). Per l'altra, hi ha moltes situacions realment hilarants al llarg del llibre que afavoreixen una lectura amena. Tot això encara té més mèrit si es té en compte la situació general que ens està descrivint la novel·la.

Estil

Ja s'han exposat prèviament alguns dels recursos amb què juga l'autor per tal d'aconseguir una obra que combina l'amenitat amb la possibilitat d'una reflexió profunda. També barreja un tema seriós amb l'humor. I, a la vegada, crea un llibre per a infants que no els infantilitza sinó que més aviat els estimula. Utilitza un vocabulari ric però planer i directe que acompanya la lectura. Finalment, exposa uns fets i no es nota una intenció instructiva sinó, al contrari, reflexiva. El fet que no tot ni tothom sigui blanc o negre és una gran mostra del que estem exposant.

Referències a altres obres (intertextualitat)

Finalment, un altre dels aspectes interessants és que dins de la novel·la trobem el nom de molts altres llibres i autors. De fet, segons diu la nota sobre la traducció del llibre, s'esmenten una setantena de títols. No tots es poden trobar traduïts al català o al castellà, però aquest joc ens ofereix moltes possibilitats a l'hora de relacionar i ampliar la mirada respecte a la lectura i els llibres. Com a curiositat, el llibre preferit de l'Amy a la versió original és *From the Mixed-Up Files of Mrs. Basil E. Frankweiler* (*Los archivos secretos de la señora Basil E. Frankweiler*), però a la versió catalana s'ha canviat per *Pippi Calcesllargues* perquè és molt més coneguda entre el públic català.

Dins la guia hem intentat que tots els aspectes comentats tinguin relació amb alguna de les activitats proposades per tal d'ajudar els nens i nenes a fixar-s'hi d'una manera més específica i detallada.

Cal tenir en compte també que alguns dels títols citats al llarg de l'obra s'adrecen a un públic més gran, juvenil, i resulten poc accessibles per a infants amb l'edat idònia per gaudir la novel·la.

LA CENSURA DE LLIBRES ALS ESTATS UNITS

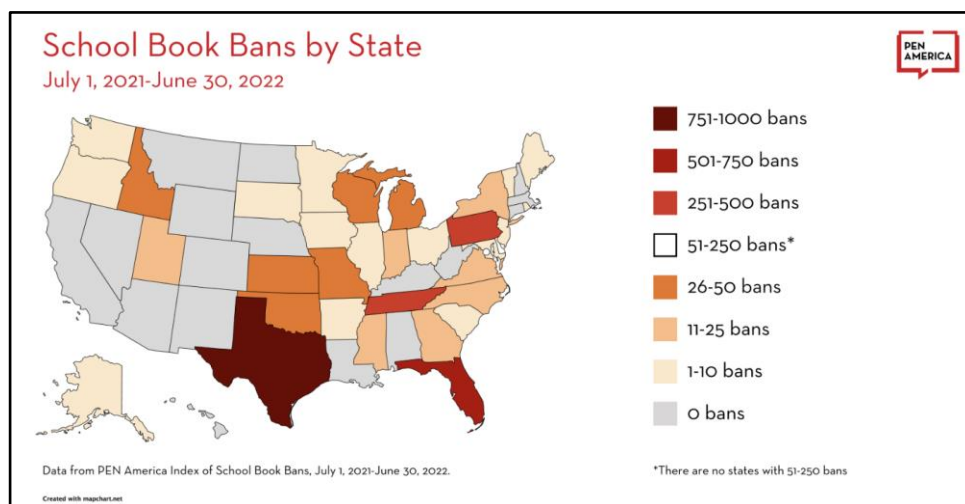
En aquest punt només pretenem fer un breu esment de la realitat que apareix constantment en la novel·la de l'Amy. En aquest sentit voldríem fer un breu recorregut històric fins a la situació actual. Sobretot ens centrarem en la censura de llibres a les escoles dels Estats Units.

Censurar llibres ha sigut una pràctica habitual a diverses parts del món per evitar que la gent entrés en contacte amb determinades corrents de pensament o que pensés i fos crítica. Els Estats Units d'Amèrica no n'han sigut una excepció. De fet, ens podríem remuntar a finals del segle XIX, quan el Congrés dels Estats Units va prohibir, per exemple, enviar per correu pamflets sobre reproducció o llibres de text d'anatomia, ja que es consideraven massa pornogràfics. Aquesta manera de fer va seguir durant les dècades següents.

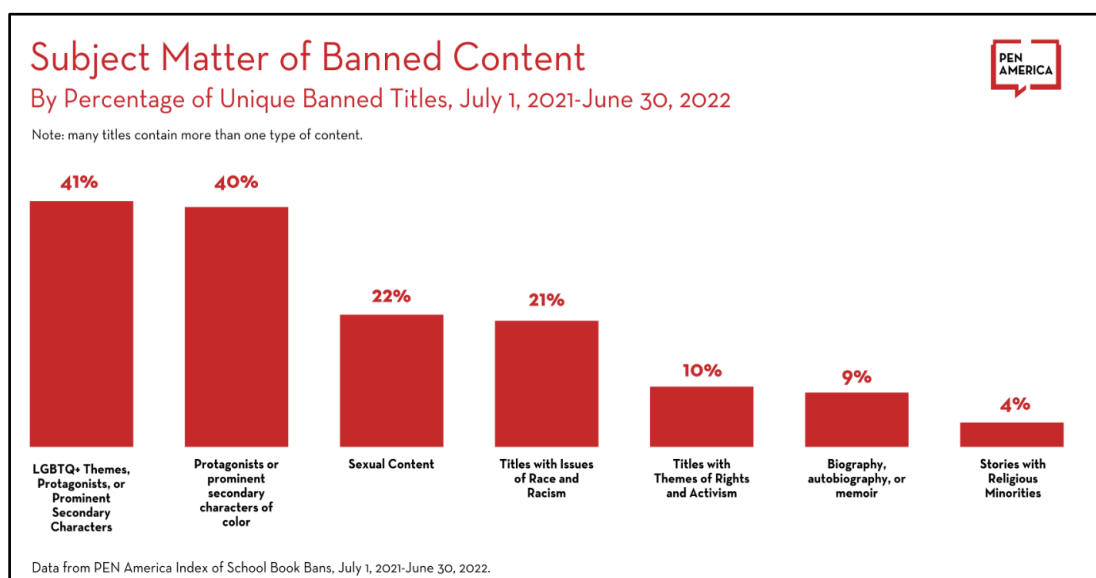
L'escola és un espai sensible a rebre aquest tipus d'inferències, com ho demostra el fet que cap als anys vint del segle passat estigués prohibit a Tennessee ensenyar la teoria de l'evolució. Entre els anys seixanta i setanta, hi va haver un increment de les demandes per prohibir llibres. Però va ser amb

l'arribada de Ronald Reagan al poder quan hi va haver un salt exponencial en aquest tipus de casos. Tan fort va ser aquest increment que l'ALA (American Library Association) va acabar creant una setmana del llibre prohibit. Durant els darrers cinquanta anys, se n'han donat casos però d'una manera una mica més estable (i la gran majoria no han arribat a judici). A partir del 2021, hi ha hagut una altra pujada pel que fa a les demandes de prohibició, sobretot a biblioteques, escoles i instituts.

El setembre de 2022, l'associació PEN America va publicar un estudi sobre els llibres prohibits a les escoles dels Estats Units. Algunes de les dades són contundents. Durant un any s'han tramitat 2.532 instàncies per tal de censurar 1.648 llibres. Això ha afectat 5.009 escoles diferents i uns 4 milions d'alumnes.

Segons l'informe de la mateixa associació, la gran majoria dels llibres censurats tenen temàtiques o característiques similars: tracten la temàtica LGTBIQ+ o els seus personatges, donen protagonisme a personatges no blancs (principalment negres) o parlen de temes racials o de racisme. L'últim d'aquests punts seria el contingut sexual d'algunes obres.

En les conclusions, exposen la següent reflexió:

“Aquestes prohibicions suposen un precedent perillós per als que entren i surten de les escoles, i s’entrecreuen amb altres moviments per bloquejar o reduir els avenços en els drets civils de les persones històricament marginades.”

Com es pot comprovar, és una realitat del tot actual que, de mica en mica, també està arribant a les nostres terres.

Per si en voleu saber una mica més, us deixem l’informe complet:¹

- [Banned in the USA: The Growing Movement to Censor Books in Schools.](#)

També dues pàgines on es parla de l’evolució històrica d’aquesta tipologia de situacions als Estats Units.

- [The History \(and Present\) of Banning Books in America](#)
- [Battles over book bans reflect conflicts from the 1980s](#)

PROPOSTA DIDÀCTICA PER LLEGIR I ACOMPANYAR LA LECTURA

Per ajudar a entendre millor el llibre, hem dividit l’apartat anomenat DURANT LA LECTURA en diversos blocs. Aquesta decisió ens permet ser més precisos i, al mateix temps, donar orientacions més concretes per a cada moment. Tot i així, és només una orientació i cada mestre pot optar per fer-ho de la manera que cregui més adequada.

Els blocs s’han dividit de la següent manera:

- **Introducció.** Ens planteja la situació d’inici i és només un capítol.
- **Bloc I.** Part del llibre en què coneixem l’Amy i la resta de personatges i es planteja el conflicte.
- **Bloc II.** Part del llibre en què els protagonistes intenten oposar-se a la censura instaurada.
- **Bloc III.** Part del llibre en què es resol el conflicte i s’arriba al desenllaç final.

APARTAT	CAPÍTOLS	ACTIVITATS
ABANS DE LA LECTURA		-Activitat 1: <i>Quin és el teu llibre preferit?</i> -Activitat 2: <i>Com és una biblioteca secreta?</i>

¹ Consulta enllaços: novembre 2023.

		-Activitat 3: <i>Com són les escoles als Estats Units?</i>
DURANT LA LECTURA	<p>INTRODUCCIÓ (pàg. 11-14)</p> <p>El misteri del llibre desaparegut</p>	-Activitat 4: <i>Finals de traca i mocador!</i>
	<p>BLOC I (pàg. 15-47)</p> <p>Què acabo de dir! El meu llibre favorit (i per què) Ponis i tutús roses Avui no m'ho callo Sentit comú La que es fa pipí a les calces La noia del <i>mullet</i></p>	<p>-Activitat 5: <i>La nostra "biblioteca" de personatges.</i></p> <p>-Activitat 6: <i>Què passa si canviem la perspectiva narrativa?</i></p>
	<p>BLOC II (pàg. 48-144)</p> <p>La gran idea No és una novel·la El <i>wendigo</i> El nostre petit club de lectura Una nota que es fa notar Una idea encara millor Criminals violents Delinqüents juvenils La Helen s'acosta El despatx de les bananes BLPA, SA Eines per a la feina Ni un racó per a mi El dret a botar lliurement I en aquesta cantonada... La Helen torna Com es tria un títol d'un llibre? Txa-txa-txaaaan! Un regal Mans enlaire, els llibres o la vida! El tresor daurat Les nou primeres princeses</p>	<p>-Activitat 7: <i>Llibres falsos, cobertes inventades.</i></p> <p>-Activitat 8: <i>Mort princeses.</i></p>
	<p>BLOC III (pàg. 145-226)</p> <p>Nous usuaris Una equivocació lamentable Enxampada Correcte i incorrecte L'última víctima La meva tornada gloriosa L'univers mirall Una grandíssima idea En Trey no fa gens el préssec</p>	<p>-Activitat 9: <i>Censurem llibres!</i></p> <p>-Activitat 10: <i>A debat!</i></p>

	Una demanda més que probable Abraçant el caos El desastre La fugida La malària de les síndries Una pixera contagiosa Bones intencions Finalment dic el que penso Agent doble-A Final	
DESPRÉS DE LA LECTURA		-Activitat 11: <i>Censura, avui en dia!?</i> -Activitat 12: <i>Entrevistem una bibliotecària!</i> -Activitat 13: <i>Carta a la bústia</i> -Activitat 14: <i>Existeixen més Amys?</i>

Malgrat que hem volgut indicar en certs moments algun tipus de lectura que ens sembla adequada, la guia està pensada, en general, per seguir-la a partir de la lectura guiada. Per tant, si no s'especifica el contrari, la proposta és utilitzar aquesta pràctica.

Com es diu al document **Lectura guiada: una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS**, entenem aquest concepte en el sentit que "la lectura guiada és una proposta didàctica on mestre i alumnes comparteixen les seves capacitats i estratègies per assolir la comprensió d'un text".

Així doncs, aquesta tipologia de lectura ens permet endinsar-nos més en el text per entendre'l millor. Malgrat això, considerem que l'experiència quedaria curta si només s'emmarqués en aquesta pràctica. Per aquest motiu, a la guia trobareu diferents maneres de llegir al mateix temps que preguntes per generar conversa literària o activitats que serviran per aprofundir en aquells aspectes més interessants del llibre.

ABANS DE LA LECTURA

L'inici de la lectura d'un llibre és important. És el moment en què es posen les bases d'un camí que s'allargarà durant temps i, per tant, és interessant cuidar-lo. Per això us animem a dedicar-hi un temps tranquil i extens. Invertir en aquest principi pot ajudar a potenciar tota l'experiència i el gaudi lector que se'n derivarà posteriorment. És per això que en aquest apartat us plantejem propostes que busquen crear expectatives, que es formulin hipòtesis o anticipacions sobre el llibre i que puguin començar a crear el marc mental que ens acompanyarà al llarg de tota la lectura. A la vegada ens sembla clau despertar els coneixements previs dels infants respecte a la novel·la, ja que els alumnes podran anar relacionant allò que ja coneixien amb la novetat. Establir aquest tipus de vincles és font d'aprenentatge.

Per tal d'aconseguir aquests objectius, us proposem conversar en veu alta de les qüestions que apuntem a continuació. Al mateix temps us convidem a fer-ho abans que els infants llegeixin la contracoberta, ja que el debat tindrà més diversitat si es fa d'aquesta manera.

Preguntes

- Què ens transmet la coberta?
- A través del títol i de les il·lustracions podríem anticipar sobre què anirà la història?
- A quin gènere literari pensem que pertany la novel·la?
- Qui pensem que és l'Amy? Coneixem altres llibres que tinguin el nom del personatge protagonista al títol? (Es poden anar projectant les cobertes dels llibres que vagin dient.)
- On es deu situar l'obra?
- Què deu ser una biblioteca secreta? Per a què deu servir?
- Quins tipus de llibres hi deuen haver dins una biblioteca secreta?
- Coneixem altres llibres que tinguin a veure amb biblioteques?
- Quins tipus de biblioteques coneixem? Quina relació hi tenim, amb elles?
- *Després de llegir la contracoberta:* Quins motius hi poden haver per prohibir un llibre? Què faríem si prohibissin el nostre llibre preferit?

Activitats

1. Quin és el teu llibre preferit?

A la contracoberta del llibre ja se'ns deixa molt clar que l'inici fonamental del conflicte de la novel·la és la prohibició —en primera instància— del llibre favorit de la protagonista: *Pippi Calcesllargues*. A més a més, és un text ple de referències a altres llibres. Per ajudar a fer notar ja de bon principi aquestes dues característiques de l'obra, us proposem la següent dinàmica.

Amb certa previsió es demana als infants que un dia en concret portin el seu llibre preferit. El poden dur de casa, de la biblioteca pública o de l'escola. L'únic realment important és remarcar que ha de

ser el preferit, no el que han llegit últimament i els ha agradat. Han de fer un esforç per pensar i reflexionar.

Una vegada l'han portat, s'explica que l'hauran de presentar davant la classe amb la condició que no poden seure en una cadira i explicar l'argument. Han d'intentar ser originals i sorprendre els companys. Depenent de les possibilitats de cada centre, fins i tot es podrien oferir materials diversos o, fins i tot, eines tecnològiques per fer-ho.

Fer-ho de manera individual potser seria feixuc, així que es podria optar per fer-ho en parelles. Primer un ajuda l'altre i, posteriorment, al revés. Abans de començar el treball per parelles, es pot fer una reflexió en gran grup sobre la lectura. Podem conversar sobre si ens agrada llegir, quins són els motius que ens porten a llegir o què acostumem a llegir.

Abans de pensar en la presentació, és essencial que els nens i nenes pensin sobre quins són aquells elements que els agradaria destacar del llibre que han portat. Poden fer-ne una llista per tenir-ho recollit. El mestre pot facilitar la reflexió anotant preguntes com ara:

- Què és el que més t'ha agradat del llibre?
- Què té aquest llibre que no tinguin els altres?
- Com definiries el llibre en tres paraules?
- A banda de l'argument, hi ha alguna cosa més que puguis destacar del llibre?

Una vegada han reflexionat una estona ja es pot deixar pas a la creació. Posteriorment, la idea és que ho exposin davant del grup (si cal amb l'ajuda de la parella) i es deixin els llibres exposats una temporada per tal que es puguin llegir. Al dossier de l'alumne hi ha un espai per tal que s'apuntin i puguin recordar aquells llibres recomanats pels companys i companyes que els hi faria il·lusió descobrir.

2. Com és una biblioteca secreta?

Aquesta activitat, tot i que es presenta a l'inici, ens acompanyarà al llarg de tota la lectura de l'Amy. Com a mínim una part de la proposta. En aquest cas es busca situar la mirada en un espai concret de l'obra: la biblioteca. Concretament, la biblioteca secreta al voltant de la qual gira l'argument del relat. Aquesta idea està molt relacionada amb dues preguntes que hem apuntat anteriorment: *Què deu ser una biblioteca secreta? Per a què deu servir? Quins tipus de llibres hi deuen haver dins una biblioteca secreta?*

Després de reflexionar en gran grup sobre aquestes qüestions, s'inicia la dinàmica. Es demana als infants que, en grups de tres, il·lustrin en un DIN A3 com s'imaginarien ells una biblioteca secreta. Com més detalls tingui el dibuix, millor. Al mateix temps, es pot situar en algun indret de la classe una caixa buida. La recomanació és que sigui de fusta o de cartró. Els dibuixos se'ls poden ensenyar, però es recullen i es guarden en algun lloc per tal de poder-los recuperar al final de la lectura.

De la caixa s'explica que s'anirà adaptant i modificant a mesura que anem veient com és aquesta biblioteca secreta del llibre i què hi té a dins. Es pot presentar primer com si la idea fos fer un diorama

dins la caixa, però ja sabem que, de fet, es convertirà en l'armariet de l'Amy. A mesura que avanci el llibre hi podrem anar col·locant elements com la llista per demanar llibres que fan els alumnes de l'escola, les targetes de préstec o els diferents llibres que s'esmenten a la novel·la. Fins i tot, si els infants hi pensen, es pot arribar a pintar la capsa de gris per tal que sembli més un armariet metàl·lic. El resultat final és que acabarem construïnt a la realitat la biblioteca secreta del llibre.

Al final es poden comparar els seus dibuixos amb la biblioteca secreta real i parlar sobre les diferències que hi ha.

3. Com són les escoles als Estats Units?

L'Amy i la biblioteca secreta, malgrat que és un llibre que pot agradar i interpel·lar nens i nenes de tot el món, té un escenari literari molt específic. Hi ha moltes situacions que es produeixen dins les portes de l'escola de primària de Shelbourne. Per aquest motiu és important conèixer una mica com són les escoles dels Estats Units i alhora intentar observar les diferències amb les que tenim al nostre territori.

És evident que d'escoles n'hi ha de tot tipus a tot arreu, per tant la nostra recomanació és centrar-nos en els centres educatius americans que s'assemblen al que apareix a la novel·la (s'aproxima al típic centre que tenim al cap de les pel·lícules) i en l'escola dels que llegiran el llibre i estan seguint aquesta guia.

La proposta consisteix a escampar per la classe fotografies d'escoles dels Estats Units i demanar als alumnes que les observin. Després es pot demanar que triïn la que més els ha cridat l'atenció o els ha sorprès i que exposin el perquè. A partir d'aquí es pot establir un debat sobre aquestes diferències i, fins i tot, es pot deixar que els infants busquin informació o amplïïn la cerca d'imatges o pàgines web a través d'algun dispositiu tecnològic.

Al final cada alumne pot escollir una de les fotografies pensant què és el que li agradaria importar al nostre país del que tenen allà. Un cop triada, la podrà enganxar al seu dossier.

Alguns dels elements que podrien sortir a les fotografies exposades serien:

- La cafeteria
- L'autobús escolar

- Els armariets
- L'edifici
- La bandera al davant de les escoles
- La biblioteca escolar

Us deixem alguns exemples d'imatges que es podrien fer servir:

DURANT LA LECTURA

INTRODUCCIÓ

Preguntes

El misteri del llibre desaparegut

- Què vol dir la paraula *inadequat*? Un llibre pot ser inadequat? Per quins motius?
- Amb aquesta presentació, podem començar a veure com és l'Amy?
- Com funciona el préstec a la biblioteca de l'escola? És el mateix a la biblioteca pública?

Activitats

4. Finals de traca i mocador!

Ja en els primers capítols de la novel·la podem observar l'estil d'escriptura d'Alan Gratz. L'autor se serveix de diferents recursos per obtenir un relat àgil, captivador, magnètic: per exemple, l'ús de finals concloents i puixants o bé generadors d'expectatives. El fet de fixar-nos en aquest aspecte pot ajudar-nos a entendre quines estratègies utilitzen els escriptors per atreure l'atenció dels lectors i aconseguir que un text funcioni.

Demaneu als infants que, a mesura que llegim la novel·la, classifiquin els finals dels capítols segons l'efecte que generen en el lector. Nosaltres proposem dues categories: "Finals amb grapa" i "Finals que enganxen". L'objectiu no és classificar-los amb precisió —ja que hi ha finals que, de fet, podríem situar a les dues categories—, sinó que els infants hi parin atenció, els analitzin, es plantegin què provoquen en el lector... Per fer aquesta classificació, poden apuntar el número de la pàgina a l'apartat corresponent del dossier.

Finals amb grapa	
Amb poques paraules, l'autor expressa sintèticament la idea clau del capítol, posa èmfasi en les emocions de la narradora, capta l'atenció del lector... Són finals concloents i puixants, a vegades amb un toc d'enginy i humor, pensats per tancar el capítol ben amunt.	
"Sí que ho és", volia dir jo. Però no ho vaig dir.	19
Però, ben mirat, allò era can Caos i ningú no se n'hauria adonat.	29
"Ja ho sé. Aquest és el problema", volia dir. Però no vaig poder.	38
I que, si no fos perquè un dia la vaig descobrir allà, en un dels prestatges, jo no podria dir que aquella nena de tresses de color carbassa és la protagonista del meu llibre favorit.	41
És un llibre de no-ficció sobre S-E-X-E, com diria la senyora Spencer. Amb il·lustracions.	52
Ni aquella nit ni potser mai més.	55
El sorramoll es va transformar en aigua, i la meva taula i jo ens vam enfonsar	70
Bé, si més no, no li has dit cap mentida —va respondre la Rebecca—. Recollim diners per a delinqüents juvenils: <i>nosaltres</i> .	75

—Així les coses —va dir la directora—, avui mateix, quan s’acabin les classes, trauràs el paper de l’armariet. No era una pregunta.	87
Per formar part del cos oficial de bibliotecàries ja només em calia una cosa: unes ulleres i una cadeneta per dur-les penjades del coll.	96
Em vaig passar l’avantbraç pels ulls. No sé si les gotes que vaig recollir eren de pluja... o eren llàgrimes.	100
—D’acord. Seguiré treballant en els dibuixos. Així que els tingui, te’ls ensenyaré —va dir en Trey, i va agafar la seva taula i la va arrossegar cap a l’altra punta de la classe.	106
Fos com fos, ara mateix ell tenia un problema dels grossos. I jo, fos com fos, li havia de donar les gràcies.	114
En tinc un altre —vaig dir jo—. Què us sembla <i>Amic o enemic</i> ?	120
—Adeu! —vaig afegir com vaig poder. I, carregada com anava, vaig fugir comes ajudeu-me.	138
Va mirar la Lacey, després em va mirar a mi i, tot seguit, va amagar-se darrere una entrega de la novel·la gràfica <i>Amulet</i> .	144
El tenia, i tant que sí.	148
Deixar-li aquell llibre a en Trey havia estat una equivocació lamentable: la més gran de la meva vida.	151
Però la sanció per robar objectes propietat del centre i per desobeir intencionadament el consell escolar del comtat de Wake és de tres dies d’expulsió.	154
L’Angelina havia marxat, però m’havia deixat el poni que més s’estimava perquè em fes companyia.	160
Havien acomiadat la senyora Jones, i tot era culpa meva.	162
Però ara estava enfadada i prou, i començava a pensar que si el preu per ventar-li un bon cop de puny era que m’expulsessin tres dies més, el pagaria de bon grat. No em semblava gens car.	167
Quina era la bona? L’Amy que mai no deia el que pensava i no es ficava en embolics o la que, davant una decisió injusta del consell escolar, es revoltava i lluitava per canviar les coses?	170
—Només haig d’imitar la meva àvia, doncs —va dir la Rebecca. —O la meva mare —va concloure en Trey.	179
I aleshores va venir el gran cataclisme. I quan dic cataclisme em refereixo a les meves germanes petites, que ve a ser el mateix.	182
Vaig sortir al carrer i vaig tancar la porta, i ningú no va dir ni una paraula.	191

On vaig sempre que em cal un refugi —vaig contestar—. Al lavabo.	
—És aquí on es censuren llibres? —va preguntar. —Aquí mateix —vaig respondre—. Té, el formulari.	198
I no t'oblidis d'aconseguir més formularis!	202
Ella creia que estava fent una cosa bona per a nosaltres, però s'equivocava.	205
—Apa, Rebecca —li vaig dir. Vaig començar a fer bots, boja d'alegria—. El que ha passat és que hem guanyat!	219
—No crec que a la teva mare li sembli bé que la retratis com si fos una vaca —li vaig dir. En Trey va obrir molt els ulls. —Oh. Sí, és clar. Bé, tampoc no cal que l'hi expliquem.	222
Vaig pensar que ho havia d'explicar als pares. I ho vaig fer.	226

Finals que enganxen	
De manera breu, l'autor afegeix un nou element a la història, deixa un fet per resoldre, fa referència a un esdeveniment futur, proposa un petit gir argumental... Aquests finals tenen l'objectiu de fer girar pàgina al lector ben de pressa per continuar llegint i saber què passa.	
Vol dir, Amy, que el teu llibre favorit ha estat prohibit a la biblioteca de l'escola.	14
I això em va donar una idea.	47
I estava decidida a llegir-los aquella mateixa nit. Tots dos.	51
A la meva bústia hi havia una nota.	57
I va ser en aquest moment que vaig tenir una idea encara més gran que la que havia tingut abans.	62
Cada vegada que la senyora Spencer s'endugués un llibre dels prestatges, jo n'afegiria un a la meva biblioteca secreta.	66
—Espero que no tinguis problemes —va dir.	80
Havia de trobar un sistema millor... I només coneixia una persona que em podia donar un cop de mà.	92
El tercer <i>round</i> del combat de boxa havia estat per a la senyora Jones. Potser no estava tot perdut.	110
L'era...? No. I si l'era...? No, no podia ser. Però com més me'l mirava més comprenia que sí, que l'era. Aquella fitxa me l'havia de guardar.	140
Necessitàvem moltes més cobertes falses.	128
— <i>Necessitarem</i> , dius? Qui? —va preguntar en Trey. —Tu i jo. Nosaltres.	176

BLOC I**Preguntes****Què acabo de dir!**

- Sabem què és un consell escolar? N'hi ha a la nostra escola?
- Ens ha passat mai que volguéssim dir una cosa que pensàvem però hem acabat dient la contrària? En quina situació?

El meu llibre favorit (i per què)

- Per què l'Amy es refereix a les seves germanes com a Cosa 1 i Cosa 2 i no pels seus noms reals?
- Creieu que realment són les pitjors germanes del món?
- Coneixem la Pippi Calcesllargues? Per què pensem que li agrada tant, a l'Amy?
- L'Amy constantment ens està explicant el que pensa. Coincideix amb el que diu? Per què penseu que l'autor ha decidit fer-ho així?

Exemple:

—Puja. Com ha anat l'escola? —em va preguntar mentre ens acostàvem a casa.

“Molt malament! Han prohibit el meu llibre preferit i la senyora Jones m'ha preguntat si volia anar a una reunió del consell escolar per defensar-lo. I li he dit que sí i no sé com m'ho faré!”

Això és el que em va passar pel cap. Però no ho vaig dir, és clar.

—Bé —vaig contestar.

(pàg. 19)

Ponis i tutús roses**Avui no m'ho callo**

- Com és la situació a casa de l'Amy? Com pensem que se sent?
- Quina relació té amb les seves germanes? I amb els seus pares? En quin moment ho podem veure exemplificat?

Sentit comú

- L'Amy diu que el tros de paper que porta a la butxaca crema. Per què pensem que ho expressa així?
- Una de les raons per les quals la senyora Jones argumenta que s'escolta més l'opinió de la família Spencer és perquè són rics. Què en pensem? És una raó de pes?
- Què opinem dels arguments que donen la senyora Jones i la senyora Spencer?
- Per què l'Amy no pot parlar al final? Creieu que us hagués passat el mateix en la seva situació?

La que es fa pipí a les calces

La noia del *mullet*

- Com ja ens demana el llibre, com li explicariem a una persona que una cosa és important per a tu si saps que per a ella no ho és gens?
- Com és que el pare li compra el llibre? Aquesta escena ens fa canviar l'opinió que teníem sobre ell?
- Un llibre pot ser perillós?
- Per què pensem que de sobte els amics de l'Amy volen començar a llegir els llibres? Com ho podem saber?
- Quina creieu que serà aquesta idea que té al final del capítol?

Activitats

5. La nostra "biblioteca" de personatges

L'Amy i la biblioteca secreta és una novel·la plena de personatges ben interessants. Alguns d'ells prenen més importància i d'altres apareixen anecdòticament, però tots ajuden a construir el relat i a donar forma a les idees que es volen transmetre.

Per tal d'ajudar els infants a organitzar mentalment els diferents personatges que hi apareixen, proposem que emplenin la "biblioteca de personatges", que trobaran al seu dossier. Aquesta biblioteca té diferents lleixes, segons el context en què apareixen. La nostra proposta és que acabin obtenint el següent:

La protagonista i narradora
Amy Anne Ollinger

La família
Alexis (Cosa 1)
Angelina (Cosa 2)
Mare
Pare
Iron
Maiden

Amistats
Rebecca Zimmerman
Danny Purcell
Trey Spencer (Marvin McBride)

Companys i companyes de l'escola
Janna Park
Nikoli Wiebe
Kenny Haskins
Lavina Maddox
Daniel Farid
Jeffrey Gonzalez
Coletrane Farmer
Orlando Choi
Steve Rosales
Michael Jordan
Lacey Edwards
Sophia Marin

Adults de l'escola
Senyora Jones
Senyora Spencer
Senyor Vaughn (mestre)
Senyora Mapples (mestra del curs anterior)
Senyora Perry (secretària)
Senyora Banazewski (directora)
Dav Pilkey (autor que visita l'escola)
Senyor Crutchfield (conserge)

Un cop hagin completat la seva biblioteca de personatges, els podem demanar que en destaquin alguns:

- **El personatge que més els ha agradat.** Què valorem positivament en un personatge? Què fa que ens atrapi?
- **El personatge que menys els ha agradat.** Sovint els infants identifiquen el personatge que menys els ha fet el pes amb el que exerceix un rol negatiu a la novel·la (en aquest cas, per exemple, la senyora Spencer). Aleshores és interessant preguntar-nos: què passaria, però, si no hi hagués aquest personatge? La història funcionaria igual o el trobaríem a faltar?
- **El personatge del qual ens agradaria saber més coses.** Hi ha personatges sense els quals un relat no seria complet, però que a vegades trobem que no estan del tot desenvolupats.
- **Un personatge amb el qual ens sentim identificats** o hi veiem reflectit algú del nostre entorn.

- **Un personatge que ens recorda el d'una altra història** (llibre, pel·lícula, sèrie, videojoc...). Quines connexions hi veiem? Hi ha característiques que es repeteixen en els diferents personatges que habiten les ficcions que coneixem?

6. Què passa si canviem la perspectiva narrativa?

Un dels aspectes literaris clau en aquesta novel·la és l'ús de la primera persona com a veu narrativa. Aquesta perspectiva permet al lector endinsar-se plenament en els pensaments de l'Amy i ser realment partícip de les seves emocions.

Què passaria si l'obra estigués escrita des del punt de vista d'un altre personatge? Canviaria la nostra percepció dels personatges? Valoraríem diferent algunes de les idees de l'obra? I formalment, com canviaria la novel·la? Per fer aquest exercici, podem demanar-los que canviïn el narrador d'alguns fragments que considerem interessants. Per exemple:

Text original (Amy)

—Has pensat mai a registrar AmyAnneOllinger.com? —em va preguntar. “No, Rebecca, mai no m’ha passat pel cap registrar AmyAnneOllinger.com. Tinc nou anys. Per quina raó hauria de voler registrar una web amb el meu nom si els meus pares no em deixen ni entrar al Facebook?”

Això és el que vaig pensar. El que vaig dir, però, va ser:

—No.

—Doncs ho hauries de fer —va respondre—. El teu nom és teu i només teu, però qualsevol persona el pot registrar. I llavors què? RebeccaZimmerman.com ja està agafat! Tinc deu anys i ja m’han robat la meva futura propietat intel·lectual! Jay Z i Beyoncé van registrar el nom de la seva filla quan la nena encara no tenia ni un mes. La veritat, em pensava que els meus pares eren més espavilats.

Els pares de la Rebecca són advocats i ella també ho vol ser quan sigui gran. No em puc imaginar una feina més avorrida. Però no l’hi vaig dir, és clar.

Possible modificació del text (Rebecca)

—Has pensat mai a registrar AmyAnneOllinger.com? —vaig preguntar.

—No.

—Doncs ho hauries de fer —vaig respondre—. El teu nom és teu i només teu, però qualsevol persona el pot registrar. I llavors què? RebeccaZimmerman.com ja està agafat! Tinc deu anys i ja m’han robat la meva futura propietat intel·lectual! Jay Z i Beyoncé van registrar el nom de la seva filla quan la nena encara no tenia ni un mes. La veritat, em pensava que els meus pares eren més espavilats.

Els meus pares són advocats i jo també ho vull ser quan sigui gran. No em puc imaginar una feina més apassionant!

Text original (Amy)

A vegades m’agrada imaginar que soc la protagonista d’un llibre. La mare, el pare i les meves germanes també apareixen a la història, i potser també la senyora Jones, i el senyor Vaughn, el meu professor, i els meus companys de classe. Però jo soc el personatge principal. Les coses em passen a mi i les explico amb les meves paraules. L’únic problema és que en els bons llibres a la protagonista no només li

passen coses: en els llibres que de veritat valen la pena, la protagonista *fa* coses, com salvar uns nens de morir en un incendi. I és per això que jo mai no podria ser protagonista d'un llibre. Jo mai *faig* res.

Possible modificació del text (narrador extern)

A vegades li agrada imaginar que és la protagonista d'un llibre. La seva mare, el seu pare i les seves germanes també apareixen a la història, i potser també la senyora Jones, i el senyor Vaughn, el seu professor, i els seus companys de classe. Però ella és el personatge principal. Les coses li passen a ella i les explica amb les seves paraules. L'únic problema és que en els bons llibres a la protagonista no només li passen coses: en els llibres que de veritat valen la pena, la protagonista *fa* coses, com salvar uns nens de morir en un incendi. I és per això que ella mai no podria ser protagonista d'un llibre. Ella mai *fa* res.

BLOC II

Preguntes

La gran idea

No és una novel·la

El *wendigo*

- Quines de les obres citades a la pàgina 48 coneixem? N'hem llegit alguna?
- L'Amy diu que fer una cosa que un adult li ha prohibit li dona un "plaer estrany". És una sensació normal? L'hem sentida mai?
- Què té d'especial el capítol "No és una novel·la" (pàg. 52)? Per què deu utilitzar aquest recurs, l'autor?
- Què és un conte o una novel·la de terror? Ens agraden?
- Si llegim i anem al cinema per plaer, per què a vegades llegim llibres de terror o anem a veure pel·lícules de por? Per què l'Amy continua llegint sota els llençols tot i estar tremolant de basarda?

El nostre petit club de lectura

Una nota que es fa notar

- Què és un club de lectura? Hi hem anat mai? Què deu fer que la gent s'apunti a aquesta mena de clubs?
- "Els bons llibres no haurien d'estar fora de l'abast de la gent. Els hauria de llegir com més gent millor i tantes vegades com fos possible." Estem d'acord amb aquesta afirmació? Hi afegiríem algun matís?
- Per què el llibre d'*Explica-m'ho* fa tanta vergonya? A nosaltres també ens faria vergonya comprar-lo o demanar-lo?

Una idea encara millor

Criminals violents

Delinqüents juvenils

- Coneixíem la carrera de Biblioteconomia i Documentació?
- Qui hauria de decidir els llibres que són adequats per a una biblioteca?
- Què vol dir l’Amy quan diu: “El sorramoll es va transformar en aigua, i la meva taula i jo ens vam enfonsar” (pàg. 70)?
- A la pàgina 71, l’Amy imagina què passaria si l’enxampessin amb els llibres prohibits a l’armariet i tots els pares de l’escola la denunciessin. Pronostica que la seva família s’arruïnaria i hauria de buscar solucions: “I també hauríem de vendre les meves germanes a empreses de recerca mèdica, perquè en fessin experiments. Bé, doncs, potser *tot* no seria dolent”. Per què diu això de les seves germanes? Ho pensa de debò?
- Quina estratègia s’empesquen l’Amy, la Rebecca i en Danny per aconseguir diners i poder comprar llibres? Com aconseguixen enredar la senyora Banazewski, directora de l’escola?

La Helen s’acosta

El despatx de les bananes

BPLP, SA

- Què és la Declaració de Drets dels Estats Units? Al nostre territori tenim algun document semblant?
- A la pàgina 79, l’Amy explica que l’any passat en Trey va dibuixar tots i cadascun dels companys de classe, identificant-los amb un ésser viu. Com pensem que ens dibuixaria a cadascú de nosaltres?
- “Si jo sempre estava callada i mai no feia res era per alguna raó. Era perquè la gent que diu el que pensa, que fa el que pensa, sempre es fica en embolics” (pàg. 83). Estem d’acord amb aquesta afirmació de l’Amy?
- Com és el despatx de la senyora Banazewski?
- Podem establir alguna diferència entre un llibre “prohibit” i un llibre “retirat”? Com justifica la senyora Banazewski que es tracta de llibres retirats i no prohibits? Estem d’acord amb el seu argument?
- Per què l’Amy pensa que són tan importants, les biblioteques? Què passaria si la nostra ciutat o la nostra comarca no tingués cap biblioteca? Qui en resultaria més perjudicat?
- L’Amy, la Rebecca i en Danny decideixen constituir-se com a junta directiva de la BLPA. Quin càrrec ostentarà cadascú? Què ens agradaria ser a nosaltres?

Eines per a la feina

Ni un racó per a mi

El dret a botar lliurement

- Com funcionava el préstec antigament?
- “Per formar part del cos oficial de bibliotecàries ja només em calia una cosa: unes ulleres i una cadeneta per dur-les penjades del coll” (pàg. 96). Què vol dir l’Amy amb això? És cert?
- “Em vaig passar l’avantbraç pels ulls. No sé si les gotes que vaig recollir eren de pluja... o eren llàgrimes” (pàg. 100).
- Al llarg del capítol titulat “El dret a botar lliurement” se citen diferents drets. Estem d’acord amb tots? Tots aquests drets són vigents al nostre territori?

I en aquesta cantonada...

La Helen torna

Com es tria el títol d'un llibre

- “El tercer *round* del combat de boxa havia estat per a la senyora Jones. Potser no estava tot perdut” (pàg. 110). Podem parlar d’un “combat” entre la senyora Spencer i la senyora Jones? Quina petita victòria acaba d’aconseguir, la bibliotecària?
- Quina argúcia s’empesquen perquè els adults no descobreixin que estan llegint llibres prohibits?
- Ens havíem parat a pensar mai com es trien els títols dels llibres? Pensem que és una tasca difícil? Què hauríem de tenir en compte a l’hora de pensar el títol d’un conte, una novel·la, un àlbum, etc.?
- Quins títols dels proposats a la pàgina 119 ens agraden més? Quines històries ens imaginem que hi pot haver al darrere?

Txa-txa-txaaaaan!

Un regal

Mans enlaire, els llibres o la vida!

- Coneixem *El Capità Calçotets*? Ens agrada?
- Ha vingut mai un autor o una autora a la nostra escola? Ens ha agradat l’experiència?
- “No em podia creure que jo fos capaç de fer una cosa així. En qui m’havia convertit? En algú capaç de preguntar a un escriptor, durant la seva visita a l’escola, que què li semblava que haguessin prohibit les seves obres? En algú capaç de robar llibres per poder-los deixar als lectors de la biblioteca secreta que havia muntat dins un armariet? No me’n sabia avenir” (pàg. 133-134). Com és que l’Amy se sorprèn de les accions que ella mateixa està duent a terme?

El tresor daurat

Les nou primeres princeses

- “La brossa d’una persona és el tresor d’una altra (...). Amb els llibres passa el mateix: per a una lectora, el Capità Calçotets pot significar el mateix que, per a una altra, la Pippi” (pàg. 139). Estem d’acord amb aquesta afirmació?
- Quin nom deu reconèixer l’Amy a la fitxa d’un dels llibres que s’han emportat de la biblioteca de l’escola?
- Sabem què pot fer que en Jeffrey estigui “sota un núvol de mal humor”?

Activitats

7. Llibres falsos, cobertes inventades

Una de les estratègies de la colla responsable de la BLPA perquè no els enxampin amb els llibres prohibits és crear cobertes falses, de llibres inventats, que cobreixin el llibre original.

“Com es trien els títols dels llibres? Com decideix un escriptor com es dirà la seva obra? No hi havia pensat mai. Els títols sempre tenen alguna cosa a veure amb el que passa a dins. Però decidir títols per a històries que no existeixen era tota una altra cosa” (pàg. 118).

Per tal que els infants es posin a la pell dels personatges i estimular la seva creativitat, proposem que creïn una o diverses cobertes de llibres. Abans caldrà, és clar, que s’inventin un títol per a l’obra.

Per ajudar-los en aquest procés creatiu, podem, abans de res, fer una anàlisi dels títols que s’han inventat els personatges de la novel·la. Pot ser d’allò més útil proposar una graella per classificar els diferents títols. Seguint aquest mateix procés també podem analitzar els títols dels llibres que tenim a l’aula.

El títol és una frase
Títols inventats pels personatges
<i>El senyor os obre un compte corrent</i>
Exemples de títols reals que segueixen aquest esquema
<i>He tornat a jugar amb la mare i se m’ha espatllat</i> (Miquel Obiols, Cruilla)
<i>Una noia N.O.R.M.A.L. s’ofereix de cangur</i> (Anna Manso, Cruilla)

El títol se centra en el personatge protagonista i en diu el nom
Títols inventats pels personatges
<i>Jessica Rogers, la nena advocada</i>
Exemples de títols reals que segueixen aquest esquema
<i>L’Amy i la biblioteca secreta</i> (Alan Gratz, Takatuka)
<i>Mira</i> (Tina Vallès, Animallibres)

El títol se centra en el personatge protagonista, no en diu el nom, però ens n’explica alguna cosa
Títols inventats pels personatges
<i>El noi que estava enamorat dels seus cabells</i>
<i>La menjatrenes</i>
<i>La noia que estimava els llibres</i>

Exemples de títols reals que segueixen aquest esquema
--

<i>La nena que es va convertir en mòbil</i> (Francesc Puigpelat, La Galera)

<i>El noi del vestit</i> (David Walliams, Montena)
--

El títol és un substantiu i un adjectiu
--

Títols inventats pels personatges
--

<i>Rínxols naturals</i>

Exemples de títols reals que segueixen aquest esquema
--

<i>L'illa infinita</i> (Muriel Villanueva, Andana)
--

<i>El bosc encantat</i> (Joles Sennell, Bromera)
--

El títol funciona com a ham

Títols inventats pels personatges
--

<i>Ja eren morts</i>

Exemples de títols reals que segueixen aquest esquema
--

<i>No llegiré aquest llibre</i> (Jaume Copons i Òscar Julve, La Galera)

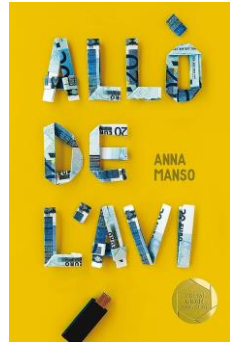
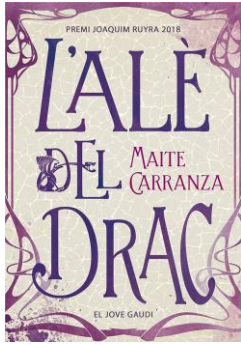
<i>Que ve el cometa!</i> (Tove Jansson, L'Altra Tribu)
--

A continuació, podem fer el mateix amb les cobertes. Per guiar-nos a l'hora de donar indicacions sobre què hauríem de tenir en compte a l'hora de dissenyar una coberta, podem considerar l'article "Disseny i novel·la juvenil: revolució a mitges", que Júlia Baena va escriure per al número 90 de la revista *Faristol*. Encara que l'autora de l'article se centra en les novel·les juvenils, podem agafar de referència les estratègies que anomena que es fan servir a l'hora de dissenyar una coberta:

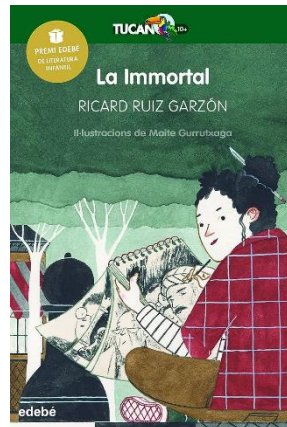
- Cridar l'atenció
- Relacionar-la amb el contingut
- Identificar el gènere literari
- Identificar la col·lecció

Baena també identifica tres tipus de cobertes diferents, tenint en compte la relació entre text i imatge.

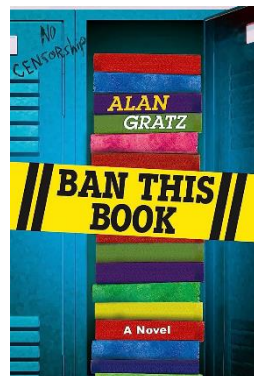
- Tipogràfiques

- Basades en fotografia o il·lustració

- Equilibri entre imatge i tipografia

8. Mort de princeses

Una de les característiques principals de l'obra és l'humor. Alan Gratz descriu situacions realment hilarants al llarg de la novel·la. Una d'aquestes situacions es produeix quan el mestre de la classe de l'Amy, el senyor Vaughn, pregunta a la Lacey Edwards de què va el llibre que està llegint, *La princesa número disset*, que té un títol i una coberta falsos, ja que en realitat amaga el llibre *Ets aquí, Déu? Soc jo, la Margaret*. La Lacey, demostrant molt d'enginy, s'inventa com han mort les diferents princeses abans de la número disset.

Per tal d'entendre el to que fa servir Gratz i fomentar la creativitat de l'alumnat, proposem que escriguin la resta de maneres com han mort les antecessores de la princesa número disset, ja que la Lacey només parla de les nou primeres. Abans d'escriure-ho, cal fixar-nos en les propostes que fa la Lacey Edwards. Alan Gratz en cap cas utilitza un to groller ni tampoc sanguinari. Per exemple, introdueix elements de la tradició (una poma enverinada, un gegant, una dona llop...) o ridiculitza la princesa ("va posar la llengua en un endoll", "va seure en la seva pròpia corona"...).

BLOC III

Preguntes

Nous usuaris

Una equivocació lamentable

Enxampada

- Creieu que les persones reaccionem de manera diferent a les coses traumàtiques que ens passen, com per exemple la mort d'un ésser estimat?
- Per què pensem que l'Amy recomana la lectura d'*Un pont cap a Terabithia* a en Jeffrey? (Si no saben quin llibre és, es pot buscar una mica d'informació per tal que la pregunta tingui més joc.)
- Li hauríem deixat un llibre a en Trey? Entenem la posició i els dubtes de l'Amy?
- Com creiem que han descobert l'existència de la BLPA?
- Per què l'Amy diu que hauria d'haver fet cas al consell de la Rebecca: "Mai no deixis res per escrit"?
- Quina reacció pensem que tindran els pares de l'Amy?

Correcte i incorrecte

- Té raó l'Amy quan diu que tots els nens i nenes que tenien algun llibre de la BLPA tindran problemes "per culpa seva"?
- Es pot estar decebut i orgullós a la vegada per una mateixa cosa?
- Segons el pare, "hi ha una manera correcta i una manera incorrecta d'expressar les teves objeccions". Quina hauria sigut la manera correcta? Hauria tingut el mateix efecte?
- "Això és el que més mal m'ha fet, Amy. Que ens hagis mentit." Què en pensem, d'aquesta frase?

L'última víctima

La meva tornada gloriosa

L'univers mirall

- Què significa la paraula *negligència*? És un motiu de pes per acomiadar algú?
- Quin recorregut emocional segueix l'Amy quan torna a l'escola? Quins són els motius?

- Per què el capítol es titula “L’univers mirall”?
- La reacció dels alumnes ha sigut la que s’esperava l’Amy? I la de les famílies?
- Ens ha sorprès alguna cosa d’aquests capítols?
- Quina diríem que és l’Amy bona?

Una grandíssima idea

En Trey no fa gens el préssec

Una demanda més que probable

- L’Amy està sent justa amb en Trey? Per què pensem que té aquests sentiments oposats cap a ell?
- Entenem que li sabés tant de greu a l’Amy que en Trey la dibuixés com un ratolí? Per què en Trey li diu: “Vull dir que abans eres així. Ara ja no”?
- La millor manera de demostrar una estupidesa és dur l’estupidesa fins al límit? Què més pensem que són coses estúpides i com podríem portar aquesta estupidesa al límit?
- El pla d’en Trey funcionarà?
- En Trey expressa el següent: “De fet, tothom m’odia per culpa seva” (referint-se a la seva mare). Podem ser apartats per les accions que fa algú altre? És just?
- En Trey exposa una sèrie de raons per les quals s’han prohibit llibres: bruixeria, fets sobrenaturals, un personatge gai, paraulotes o escenes de violència o sexe. Quins altres motius exposa? Pensem que són absurds com el mateix personatge expressa?
- Per què prohibir llibres pot acabar sent divertit?
- Els llibres es poden interpretar de manera diferent segons qui els llegeix? Tots?
- Què aconseguix l’autor amb les dues frases finals del capítol?

“I aleshores va venir el gran cataclisme.

I quan dic cataclisme em refereixo a les meves germanes petites, que ve a ser el mateix.”

Abraçant el caos

- Podem observar un canvi de l’Amy des del principi del llibre? Com ens ho fa saber el text?
- Podem entendre la reacció de l’Amy davant la destrucció dels formularis? Creiem que odia de veritat la seva família?
- Com ens sentiríem si ens passés el mateix que descriu l’Amy al final del capítol? És només responsabilitat de la família o ella hi hauria pogut fer alguna cosa per no arribar a la situació final?
- Al capítol trobem expressions com ara “s’ho ha carregat tot”, “el pla se n’ha anat a fer punyetes”, “els plans quedin fets xixines”. Coneixem alguna expressió més que signifiqui el mateix?

La fugida

La malària de les síndries

Bones intencions

- Com reacciona la família a la fugida de l’Amy? Pensem que les nostres famílies haurien reaccionat igual?
- El lavabo pot ser un bon refugi? On anem quan ens cal un refugi?
- Per què ens sembla que tants nens i nenes se sumen a la idea de l’Amy i els seus amics i amigues?
- L’Amy canvia la visió que té de la Sarah Spencer? Per quins motius?
- És més fàcil pensar que l’altra persona és dolenta que intentar veure la realitat des del seu punt de vista?
- La frase final del capítol “Bones intencions” és: “Ella creia que estava fent una cosa bona per nosaltres, però s’equivocava”. Què opinem d’aquesta afirmació? Ens ha passat mai a nosaltres?

Finalment dic el que penso

- “Portar-se malament per fer les coses bé.” Aquesta expressió la diu la senyora Jones. En quina situació podria passar això també?
- La posada en escena dels nens i nenes durant la reunió és efectiva? Què fan per anar-hi afegint espectacularitat?
- Podríem respondre a l’Amy? Com ho fem per dir quin argument és una bestiesa i quin no ho és?
- A la pàgina 213 es llisten una sèrie d’idees sobre el que poden fer els llibres. En trobem a faltar alguna?
- Un llibre pot fer que et converteixis en una mala persona?
- Com aconseguix l’Amy girar el discurs de la senyora Spencer?
- Coincidim amb l’Amy sobre el fet de pensar que la Sarah Spencer és una bona persona?

Agent Doble-A

Final

- Per què pensem que en Trey ja no veu l’Amy com un ratolí sinó com una agent secreta?
- Li escau a l’Amy ser ajudant de biblioteca?
- Per què pensem que és important per a l’Amy tenir la seva pròpia habitació?
- De vegades hem d’esperar una mica per tal de gaudir més les coses?
- Què és el que li sembla graciós a l’Amy al final del llibre?

Activitats

9. Censurem llibres!

Tal com diu l’Amy a la pàgina 179: “[...] el fet és que un cop has prohibit un llibre, qualsevol persona, en qualsevol circumstància, pot trobar un motiu per prohibir-ne un altre”. Aquest és un dels temes principals de la novel·la: l’arbitrarietat i absurditat de la censura. Qui prohibeix un llibre ho fa sovint de manera argumentada, però parteix dels seus valors i les seves creences, les quals segurament no

tothom comparteix. A més, la censura sovint està basada en una lectura molt literal de les obres i en l'assumpció que el lector és passiu i no serà capaç de llegir el text críticament.

Per evidenciar aquest fet i situar-nos en la pell dels personatges, demanem a l'alumnat que censuri llibres que tinguem a l'abast. Podem fer-ho amb els llibres que tenim a l'aula, a la biblioteca de l'escola, demanar-los que ho facin amb algun llibre que tenen a casa... Es tracta de jugar a tibar la corda i pensar arguments que, per molt que resultin absurds, algú com la senyora Spencer podria fer servir a l'hora de prohibir un llibre.

Per ajudar-los a trobar motius per censurar un llibre, podem llegir amb atenció les pàgines 178 i 179, on els personatges de la història proposen possibles raons per censurar llibres (fets relacionats amb la bruixeria o elements sobrenaturals, personatges gais, paraulotes, escenes de violència o sexe...).

Quan cada infant sàpiga quin llibre vol censurar, pot emplenar el formulari de reconsideració que trobarà en el seu dossier. En aquest formulari cal indicar el títol del llibre, el seu autor o autora i exposar els motius pels quals ha de ser retirat.

10. A debat!

Encara que la senyora Spencer se'ns presenta des d'un bon principi com l'antagonista del relat, els fets ocorreguts i la mirada empàtica de l'Amy, narradora de la història, ens permeten comprendre millor el personatge:

“Pensar que la senyora Spencer era una mala persona havia estat molt fàcil, però aquells dies, mentre m'esforçava a trobar raons per prohibir llibres, havia començat a veure les coses des del seu punt de vista” (pàg. 205).

Què passaria si ens poséssim en la seva pell? És possible entendre els arguments de la senyora Spencer? Per descobrir-ho, proposem fer un debat amb *role-playing*. Dividirem el grup en dos subgrups: un representarà les idees de la senyora Jones, l'Amy i la resta d'usuaris de la BLPA; l'altre defensarà els arguments de la senyora Spencer i la resta del consell escolar.

Si s'escau, per afavorir el debat, podem facilitar alguns arguments als grups que ho necessitin:

Grup a favor de la censura

- La senyora Spencer i alguns dels pares i mares creuen que realment els llibres que prohibeixen poden afectar negativament els seus fills i filles: fomenten actituds irrespectuoses, els ensenyen a mentir, a fer trames, a respondre malament...
- Per tant, la prohibició no és una mesura autoritària, sinó protectora. L'objectiu del consell escolar és resguardar els infants de l'escola.

- La senyora Spencer diu que no defensa la censura, sinó el sentit comú. Per tant, està convençuda que el fet de retirar alguns llibres de la biblioteca respon a uns valors, principis, creences... compartides per tota la comunitat.

Grup en contra de la censura

- La senyora Jones, l'Amy i la resta d'usuaris de la BLPA defensen que els infants han de tenir a l'abast llibres de molts tipus, que els ofereixin punts de vista diferents. La senyora Jones ho diu ben clar: "Com a educadors, la nostra feina és posar a l'abast dels nens i nenes tants tipus de llibres i tants punts de vista diferents com sigui possible" (pàg. 34).
- També creuen que el lector serà capaç de decidir si una cosa que apareix en un llibre li sembla bé o no (esperit crític). Tal com diu la senyora Jones: "I sí, també vol dir permetre que llegeixin llibres on s'expliquen coses amb les quals nosaltres podem estar en desacord, perquè siguin ells els qui decideixin què en pensen" (pàg. 34). A més, els llibres no són un manual que seguim literalment. Tal com diu l'Amy: "Cap ni un dels llibres que havia trobat a la biblioteca m'havia ensenyat a mentir, a fer trampes o amenaces. Qualsevol nen o nena amb dos dits de front sap perfectament com es fa això. No cal llegir-ho enlloc" (pàg. 35-36).

DESPRÉS DE LA LECTURA

Dedicar un temps a la lectura una vegada s'ha finalitzat, creiem que és imprescindible per tal de poder tancar de la millor manera possible l'experiència lectora que s'ha viscut. En aquest apartat es tracta d'escoltar la veu dels infants per saber si han gaudit de la lectura o què en pensen sobre el llibre, també per acabar de debatre alguns aspectes que potser no han quedat del tot clars i, finalment, per ampliar la mirada respecte a algunes de les qüestions que han anat apareixent durant el relat. En aquesta etapa del procés hi ha la capacitat de fer connexions amb el que es pensava a l'inici, de mirar des d'una perspectiva global i d'aportar allò viscut a altres aspectes de la vida. La conversa literària i les activitats ens permeten evolucionar en totes aquestes habilitats cognitives essencials per a la vida.

Per tant, us convidem a dedicar-hi un temps pausat i tan extens com es pugui per tal d'aprofitar l'oportunitat que ens brinda una vivència de lectura com la que s'ha anat construint al llarg d'aquestes pàgines.

Com en tots els apartats anteriors, us apuntem una sèrie de preguntes sobre les quals es podria conversar i reflexionar i, a continuació, alguna activitat de caire una mica més global o final.

Preguntes

- Quina evolució experimenta l'Amy al llarg del relat?
- Què aporta a l'obra el fet d'estar escrita en primera persona?
- Quin personatge ens ha semblat més interessant? N'hi ha algun que no ens hagi agradat?
- Amb quina escena o moment del llibre ens quedaríem?

- Hi ha alguna situació que ens ha semblat especialment divertida? Ens hem avorrit en algun moment?
- Què és el que més ens ha sorprès de la novel·la?
- El títol en anglès és *Ban This Book* i en català es va optar per una traducció lliure. Quin títol pensem que escau més al llibre?
- Pensem que la nostra família té dret a dir-nos el que hem de llegir i el que no? I l'escola?
- Es pot fer una cosa bona saltant-se les normes? I fer-ne una de dolenta pensant que ho estàs fent bé?
- Després d'haver llegit el llibre, pensem que les biblioteques són importants? I la lectura? Ha canviat la nostra opinió respecte al que pensàvem a l'inici?

Activitats

11. Censura, avui en dia!?

L'activitat s'inicia aprofitant la inèrcia i el clima de debat i reflexió que s'haurà creat mentre es van responent les preguntes anteriors. Es pot acabar posant sobre la taula la següent qüestió:

- Creiem que avui en dia encara existeix la censura de llibres? Només passa en altres països o en el nostre també?

Es pot deixar una estona de conversa sobre la pregunta i, després, els nens i nenes en petits grups poden buscar notícies —a l'escola o a casa— que parlin sobre aquest tema. Posteriorment les poden compartir i donar la seva opinió. Això ens permet tenir més elements per debatre i fer que la conversa sigui més rica i, sobretot, connectada a la realitat.

Algunes de les notícies que podrien sortir serien les següents (cal tenir present que aquesta guia s'ha redactat el juliol de 2023, per tant és probable que n'hagin aparegut de noves):

Una vegada s'hagi acabat el debat, es pot plantejar una última pregunta:

- A banda dels llibres, pensem que hi ha altres temes que pateixen censura? Ens sembla que hauria de ser així?

Finalment, es pot convidar els nens i nenes a dissenyar uns cartells (amb programes com el Canva o a mà) en què expressin la seva opinió sobre la censura de llibres. Si es vol, encara es pot ampliar més la proposta fent que aquests cartells puguin demostrar l'opinió de l'alumnat sobre qualsevol tema en què considerin que existeix censura encara avui. Un cop acabats, es poden exposar al passadís de l'escola, o fins i tot fora del centre si es creu convenient i hi ha la possibilitat de fer-ho.

12. Entrevistem una bibliotecària!

La biblioteca —secreta o no— i la bibliotecària són dos elements clau en la història de l'Amy. En el llibre es parla de com és una biblioteca, d'alguns dels elements que es fan servir o s'utilitzaven en el passat i també de les funcions de la persona responsable d'aquest espai. Així doncs, per corroborar si el que explica el llibre és cert i per aprofundir més en la professió i l'espai, proposem entrevistar una bibliotecària real. L'ideal seria poder interrogar una bibliotecària escolar com la que apareix al llibre, però, si no hi ha aquesta opció, es pot optar per contactar amb una professional que estigui a la biblioteca pública de la zona (si és a l'àrea d'Infantil i Juvenil, millor).

Per preparar l'entrevista, la dinàmica es fa seguint la tècnica de treball cooperatiu 1-2-4. Primer deixem una estona perquè cada alumne individualment pensi quines cinc preguntes li faria a la bibliotecària. Els podem animar a revisar el llibre per veure què hi diu o simplement a escriure preguntes que tinguin al cap, tant si estan relacionades amb la novel·la com si no. Una vegada passi aquest primer moment, s'ajunten per parelles i comparteixen les preguntes que han pensat. De les deu, cada parella n'ha de triar només cinc. Finalment, es reuneixen en grups de quatre i segueixen el mateix procediment. Així, com a resultat, cada petit grup tindrà cinc bones preguntes (el nombre es pot ampliar o reduir segons es consideri). Si la classe té sis grups, s'hauran preparat unes trenta preguntes. Se'ls pot demanar que, a més a més, pensin dues qüestions extres per si alguna de les preguntes que han imaginat coincideix amb la d'un altre grup.

A l'hora de recollir les respostes, la proposta és que cada infant es faci responsable d'apuntar la contestació d'una de les preguntes. Al dossier de l'alumne hi ha l'espai per anotar-la. Una altra opció és fer l'entrevista, gravar el so i apuntar després les respostes.

Una vegada feta l'entrevista, podem passar-la a ordinador a través d'un document compartit on es recolliran totes les preguntes i respostes de tots els grups. Així tindrem l'entrevista completa.

13. Carta a la bústia

Fer una valoració global i final de l'obra és interessant ja que ens permet copsar l'opinió de l'alumnat d'una manera diferent. Les preguntes finals ajuden a fer una reflexió prèvia que facilitarà el camí per encarar aquesta tasca. A més, la dinàmica lliga amb la manera de comunicar-se que tenen els personatges al llarg de la història: a través de cartes que es deixen a les seves bústies personals.

Així doncs, es convida els nens i nenes a escriure una carta que es deixarà a la bústia de la biblioteca secreta que s'ha anat construint durant tota l'experiència lectora. Com que és un tipus de comunicació "entre infants", pot ser poc formal a nivell de disseny. Poden posar èmfasi en aquell episodi que creuen que és una molt bona idea o també què canviarien del llibre per tal que fos millor. De fet, poden afegir totes aquelles observacions o queixes que desitgin. La diferència amb altres valoracions és que serà anònima.

Les cartes es deixaran a la bústia i, al final, anirem llegint el que han exposat els companys i companyes sense saber qui ho ha fet. Si es vol, a partir de les opinions exposades també es pot obrir un altre moment de conversa final.

14. Existeixen més Amys?

Un dels motors principals de l'obra és la lluita de l'Amy i els seus companys i companyes per garantir el seu dret a la lectura. Aprofitant l'oportunitat que ens brinda el llibre, proposem una última activitat que amplii el coneixement i obri la mirada cap a les lluites per diferents drets que hi ha hagut i hi segueix havent al món.

Primer es demana que a casa —o bé a l'escola— es faci una primera recerca sobre personatges que han lluitat per algun dret en concret: drets de les dones, drets humans, drets de la infància, drets civils... Es pot fer per parelles i demanar que trobin dos personatges que considerin interessants. Després, ja reunits en petits grups, han d'acabar decidint quin personatge voldran investigar. A continuació es fa una investigació sobre la persona escollida. Algunes de les preguntes que es podrien intentar respondre serien les següents:

- Quins drets va defensar principalment?
- Quina és la seva història?
- Què va fer per defensar allò en el que creia?
- Abans d'ell o d'ella, quina era la situació respecte a allò que volia canviar? I actualment?

Aquestes preguntes poden ser una guia, malgrat que se'n poden considerar d'altres.

Al final, tota la recerca es pot exposar davant la classe amb un cartell sobre el personatge creat de manera manual o digital.

TAULA DE CONTINGUTS

ABANS DE LA LECTURA	
Continguts que es treballen	Activitats
Preferències lectores: exposició i argumentació oral (a partir d'un guió).	Activitat 1: <i>Quin és el teu llibre preferit?</i>
Motivació per la lectura: creació d'una biblioteca secreta (connexió amb l'armariet de l'Amy).	Activitat 2: <i>Com és una biblioteca secreta?</i>
Activació de coneixements pertinents per a la lectura. L'escenari de l'obra: una escola americana.	Activitat 3: <i>Com són les escoles als Estats Units?</i>

DURANT LA LECTURA	
Continguts que es treballen	Activitats
Estil literari de l'autor Alan Gratz. Valoració dels finals dels capítols.	Activitat 4: <i>Com acaben els capítols?</i>
Característiques dels personatges de la història.	Activitat 5: <i>La nostra "biblioteca" de personatges</i>
La perspectiva narrativa: distinció entre la narració en primera persona i la narració en tercera persona.	Activitat 6: <i>Què passa si canviem la perspectiva narrativa?</i>
Reflexió de criteris per cercar títols apropiats. Anàlisi de portades i creació de noves.	Activitat 7: <i>Llibres falsos, cobertes inventades</i>
Valoració del sentit de l'humor en l'obra. Creació literària: inventar noves històries.	Activitat 8: <i>Mort de princeses</i>
Posicionament crític sobre la prohibició de llibres: arbitrarietat i absurditat de la censura.	Activitat 9: <i>Censurem llibres!</i>

DESPRÉS DE LA LECTURA	
Continguts que es treballen	Activitats
Cerca d'informació i debat sobre la censura de llibres avui en dia.	Activitat 11: <i>Censura, avui en dia!?</i>
Aproximació a la professió de bibliotecari/ària. Gènere discursiu: l'entrevista.	Activitat 12: <i>Entrevistem una bibliotecària</i>
Valoració global i final de l'obra. Gènere discursiu: escriptura d'opinions.	Activitat 13: <i>Carta a la bústia</i>
Reflexió sobre el dret a la lectura i altres drets que han generat reivindicacions i lluites.	Activitat 14: <i>Existeixen més Amys?</i>

BIBLIOGRAFIA

ALABART, Marc. L'Amy i la biblioteca secreta. Guia de lectura a càrrec de Marc Alabart Barba. 18è Premi Atrapallibres. [\[En línia\]](#) Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. Juny de 2023. 7 pàgines. [Consulta: 14/11/2023]

"Banned in the USA: The Growing Movement to Censor Books in Schools" [\[en línia\]](#). Web: Pen America. The Freedom to Write. Setembre de 2022. [Consulta: 14/11/2023]

"Battles over book bans reflect conflicts from the 1980s" [\[en línia\]](#). Web: The Conversation. Març de 2022. [Consulta: 14/11/2023]

BRADY, Amy. "The History (and Present) of Banning Books in America" [\[en línia\]](#). Literary Hub. Setembre de 2016. [Consulta: 14/11/2023]

"D'Atwood a Malala, llibres prohibits a les escoles dels Estats Units" [\[en línia\]](#). *Diari de Girona*. Març de 2022 [Consulta: 14/11/2023]

"La indústria de la censura de llibres als Estats Units" [\[en línia\]](#). 3cat: 2022. [Consulta: 14/11/2023]

La lectura guiada. Una proposta didàctica per treballar el procés lector a CM i CS [\[en línia\]](#). Col·lecció: Dossiers didàctics de l'Impuls de la Lectura: llegir per aprendre. Departament d'Educació: Servei d'Immersió i Acolliment Lingüístics. Gener de 2015. 57 pàgines. [Consulta: 14/11/2023]